

УДК [027.7:378.4:001.895]:658.8(045)

Мовчан К.М.**директор наукової бібліотеки,
старший викладач кафедри філологічних
дисциплін та соціальних комунікацій,
Мукачівський державний університет****Бондарева Д.-Т.****здобувач вищої освіти, 3 курс,
напрямок підготовки «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа»,
Мукачівський державний університет**

МАРКЕТИНГОВИЙ СКЛАДНИК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК УНІВЕРСИТЕТУ

В сучасному світі дуже важливим є можливість отримати у вільному доступі потрібну інформацію. Бібліотека, це перший і єдиний інформаційний ресурс, де людина може отримати матеріал і в електронному і в друкованому вигляді. В статті розглянуто інноваційні технології та бібліотечний маркетинг Наукової бібліотеки Мукачівського державного університету, визначено перспективи розвитку бібліотеки.

Ключові слова: бібліотечний маркетинг, інформаційні технології бібліотеки, веб-сайт, онлайн-послуги.

Nowadays it is very important to be able to get the necessary information easily. The library is the first and only information resource where a person can receive material in both electronic and printed form. This article covers innovative technologies and library marketing of the Scientific Library of Mukachevo State University. Availability of web site, remote services, the creation of "Electronic Reading Room", which provides access to the reading rooms of the world's leading electronic libraries - it provides a good image and demand of users.

Key words: library marketing, library information technologies, websites, online services.

Тотальна інформатизація суспільства вимагає від бібліотек докорінної перебудови усіх напрямів своєї діяльності.

Інформаційна революція зажадала прийняття нових управлінських рішень для підтримки ефективності традиційних бібліотечних систем і процесів, оскільки тісна інтеграція країни до світової економічної спільноти безпосередньо пов'язана з необхідністю змін у професійній підготовці бібліотечних фахівців. Крім того, утверджена система нових економічних відносин вимагає заново поглянути на взаємодію бібліотеки і користувача, не обмежуючи при цьому основних принципів діяльності бібліотек, проголошених ЮНЕСКО.

Бібліотечний маркетинг – це діяльність, яка спрямована на заохочення читачів до користування бібліотекою, зацікавленості традиційними та онлайн-послугами.

Поява в практиці бібліотечної діяльності маркетингових технологій зв'язується з утворенням на рубежі 80-90-х років світового інформаційного ринку та становленням товарного характеру інформації. Як і будь-якому науковому напрямку, що переживає період свого становлення, маркетингу бібліотек властиво відсутність системності, неоднозначність понять, термінологічна плутанина. В даний час процес впливу маркетингу на бібліотечну діяльність не носить цілеспрямованого систематичного характеру, а скоріше є результатом ініціатив керівників бібліотечних суб'єктів.

Теоретично обгрунтовано, що на процес маркетингового управління діяльності бібліотек впливає три середовища маркетингового впливу: зовнішнє, що характеризується взаємодією між бібліотекою і навколишнім середовищем, внутрішнє, що передбачає застосування методів маркетингу до персоналу бібліотеки і двостороннє, пов'язане з обслуговуванням користувачів. Найбільш важливою в діяльності бібліотек є модель двостороннього маркетингу.

Тісний взаємозв'язок понять «двостороння взаємодія» і «педагогічна взаємодія» відкриває перспективи для вдосконалення системи бібліотечного обслуговування, для поглиблення професіоналізму бібліотекаря, для формування нової концепції взаємодії бібліотекаря і користувача.

Просування бібліотечних послуг в умовах ринку неможливе без опори на засади маркетингу, який покликаний переконати користувача про користь тієї чи іншої послуги що надається установою [1].

Формування позитивного образу бібліотеки в очах користувачів, визначення її місця в сучасному суспільстві, насамперед, відбувається шляхом надання комплексу інформаційних послуг (виставки традиційні і віртуальні, доступ до електронного каталогу бібліотек, виконання віртуальних довідок з допомогою послуги «віртуальна довідка», доставка книг, частин книг, періодичних видань.

В умовах інформатизації бібліотека розширює послуги, оновлює традиційні. Маючи вже і віртуального користувача надає онлайн-послуги віддаленому користувачу. Платформою для здійснення дистанційного обслуговування є сайт наукової бібліотеки.

Сайт – віртуальний вхід в бібліотеку. На сторінці сайту віддалений користувач має змогу ознайомитись з подіями, які відбулися, переглянути анонс заходів, які будуть проходити в бібліотеці. Всі події, заходи, методична робота, що проходять в бібліотеці мають своє відображення на веб-сайті, що надає можливості дистанційно відвідувати бібліотеку.

Для повного задоволення науково-інформаційних потреб користувачів бібліотека розширила свій читальний зал, запровадивши послугу «Електронний читальний зал», яка надає доступ до читальних залів провідних світових електронних бібліотек, що значно покращило якість підготовки до занять[2].

У 2017 році Науковою бібліотекою МДУ створено інституційний репозитарій (MSU Repository), основна мета якого – сприяння зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі; збільшення цитованості наукових публікацій вчених університету; забезпечення вільного та безкоштовного доступу до них через мережу Інтернет; систематизація, зберігання в електронному вигляді повних текстів творів [3].

Для повного задоволення науково-інформаційних потреб користувачів бібліотека розширила свій читальний зал, запровадивши послугу «Електронний читальний зал», яка надає доступ до читальних залів провідних світових електронних бібліотек, що значно покращило якість підготовки до занять [4].

Значного позитиву бібліотекам університету додає використання в мережі університету електронного каталогу та надання до каталогу віртуального доступу через сайт бібліотеки.

Значною мірою маркетингу сприяє добре організоване довідково-бібліографічне обслуговування, яке передбачає чітку організацію інформаційних ресурсів, високу кваліфікацію працівників бібліотеки.

Отже, бібліотека, яка не може в повній мірі задовільнити потреби читача, втрачає не тільки свій імідж, а і читача. Тому головним завданням бібліотеки є розширення інформаційних ресурсів, онлайн-послуг, реклама своєї роботи в мережі Інтернет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Новые условия библиотек / сост. Н.П. Фединин. – К.: НПК РК, 1991. – 216 с.

2. Мовчан К. Відкритий доступ до наукової інформації - основа розвитку науки, освіти і культури [Текст] / К. Мовчан // Гуманітарний простір науки: досвід і перспективи: збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (7 листопада 2017 р.). – Переяслав-Хмельницький, 2017. – № 14. – С. 64–67.
3. Мовчан К.М. Роль і значення інформаційно-бібліотечної роботи в інформаційному забезпеченні студентів закладів вищої освіти [Текст] / К.М. Мовчан, О.С. Кухарчук // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія "Педагогіка та психологія": збірник наукових праць / гол. ред. Г.В. Товканець. – Мукачево, 2020. – Вип. 1(11). – С. 78–80.
4. Бібліотека в сучасному суспільстві – це головний канал, через який все більша кількість людей долучається до соціального співробітництва, інформаційного збагачення, активної комунікації [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://msu.edu.ua/library/biblioteka-sohodni>.

УДК [024.1:004]:027.7(045)

Мовчан К. М.
директор наукової бібліотеки,
старший викладач кафедри філологічних дисциплін
та соціальних комунікацій,
Мукачівський державний університет
Козлік Р. М.
здобувач вищої освіти 3 курсу,
спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»,
Мукачівський державний університет

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В БІБЛІОТЕЦІ УНІВЕРСИТЕТУ

У статті розкривається роль сучасних бібліотек у формуванні національних інформаційних ресурсів, у забезпеченні читачам вільного доступу до них. Особливу увагу приділено послугам, які надаються віддаленим користувачам у віртуальному просторі, а також онлайн-послугам, якими користуються читачі Наукової бібліотеки МДУ.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>